

Yemeniciler Arastası'nın 'Pabucu Dama Atıldı' Ama O Direniyor

Karabük'ün UNESCO listesindeki ilçesi Safranbolu'da Osmanlı döneminde ordu için ayakkabı üretmek üzere kurulan “Yemeniciler Arastası”, çeşitli işlevleriyle 357 yıldır ayakta duruyor. - 08.09.2018

Ahmet Özler (AA) - Karabük'ün tarihi evleriyle ünlü, UNESCO Dünya Miras Listesi'ndeki ilçesi Safranbolu'da 1661'de kurulan ve Osmanlı döneminde ordu için ayakkabı üretilen “Yemeniciler Arastası”, zamana direniyor.

Anadolu'nun kuzeyinden geçen Asya-Avrupa ana ticaret yolunu Karadeniz'e bağlayan en önemli bağlantılardan biri olan Gerede-Sinop kervan yolu üzerinde bir konaklama noktası olan Safranbolu'da, Osmanlı döneminde demircilik, bakırcılık, semercilik, dikicilik, saraçlık, yemenicilik gibi zanaat kollarında “lonca” düzenine uygun çarşılar kuruldu.

Köprülü Mehmet Paşa Camisi'ne bitişik şekilde 1661'de kurulan ve Osmanlı döneminde ordunun ayakkabı ihtiyacını karşılayan Yemeniciler Arastası (Arasta Çarşısı), yanaşık nizamda 48 ahşap dükkandan oluşuyor.

Esnafın ürettiği kusurlu pabuçların “ibret olsun” diye dama atılmasıyla “pabucu dama atıldı” deyiminin ortaya çıktığı rivayet edilen Yemeniciler Arastası'nda, ahilik geleneği asırlardır yaşıyor.

“Müşterimize en iyi şekilde hizmet etmeye çalışıyoruz”

Günümüzde çoğunluğu turizme yönelik hizmet veren esnafın yer aldığı çarşıda, yemeni ustası Erhan Başkaya da mesleğini sürdürmeye çalışıyor.

Ustası Mustafa Öncül'ün 2007'de 69 yaşındayken ölmesinin ardından mesleği yaşatma mücadelesinde yalnız kalan ve oğlunu da yetiştirmek isteyen Başkaya, AA muhabirine yaptığı açıklamada, ilçede kültürel değerlerin yaşatılması için var güçleriyle çalıştıklarını

anlattı.

Yemeniciler Arastası'nın ülkenin önemli kültürel alanlarından biri olduğuna dikkati çeken Başkaya, bu çarşılarda geleneklerin yaşatıldığını belirterek, “Ahilik sistemi vardır bu çarşılarda. Bozuk ve hileli mal üreten esnafın ayakkabısı dükkanının damına atılırdı. İşini düzeltene kadar da orada kalırdı. İşini iyi yapmayan esnafı herkes bilirdi böylece. 'Pabucu dama atılmak' deyiimi buradan gelir.” diye konuştu.

Günde ancak bir tane üretebildiği yemeninin tamamen el işçiliğiyle yapıldığını anlatan Başkaya, “Burada baba oğul çalışıyoruz. El sanatları zor, teknolojiye ayak uyduramıyorsun. Müşterimize en iyi şekilde hizmet etmeye, gelen misafirlerimize yardımcı olmaya çalışıyoruz. Tamamen hediyeelik eşya üzerine dükkanlar var. Çıraklığında 25 usta vardı. Mesci, yemenici, kunduracı vardı, sayacı vardı. Şimdi yok.” ifadelerini kullandı.

“Burası bereketli, uğurlu bir yer”

Çarşıdaki kahvehaneyi işleten Nurettin Bahçeci de çarşıda Osmanlı döneminde de günümüzde de devlet büyüklerinin ağırlandığını söyledi.

Çarşının çok değerli olduğunu vurgulayan Bahçeci, şöyle devam etti:

“Bu mekanın ön tarafında bulunan meydan, dua meydanıdır. Geçmişte buradaki 48 dükkanın esnafı, sanatkarı, kalfası, çırağıyla beraber bu meydanda buluşup rızıkları için dua ederdi. Ülkesi, ümmeti için dua ederdi. Dua edilen bir meydan sahibi olduğumuz için burası bereketli, uğurlu bir yer. Bu çarşı esnafı ahilik geleneğinden beslendiği için geçmişten günümüze kadar hep düzgün insanlar tarafından işletilmiş. Burası Safranbolu'nun en hareketli, en bereketli çarşılarından biridir.”

Esnafın hayvanseverliğine dikkati çeken Bahçeci, “Bu çarşıda hayvan aç kalmaz. Burada her esnafımız birkaç kedi veya sokak köpeği besliyor. Bunu gördüm uygulandım. Buranın esnafı duygusal, insancıl. Allah'ın bize emanet olarak bıraktığı o hayvanlara sahip çıkıyor.” dedi.

Bahçeci, Kurtuluş Savaşı'nda buradaki esnafın cephede olan askerlere yemeni yapıp gönderdiğini dile getirerek, sözlerini şöyle tamamladı:

“Bu yönüyle de ön planda Arasta Çarşısı. Ayak sağlığı çok önemli, ayak sağlığı da kaliteli ayakkabı giymekten geçiyor. Yemenici Erhan Başkaya'dan aldığım yemeniyi giydikten sonra başka ayakkabı giyemiyorum. Keşke imkan olsa devletimiz halk eğitim vasıtasıyla kurslar düzenlese, bu kurslarda yemeni öğretilse, bu meslek devam etse. Herkes

günümüzde teknolojiyle üretilen ayakkabılar yerine yemeni giyse ayak sağlıkları daha iyi olur.”

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvari Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA